

## **Gunstige voorwaarden**

**Tijdens de startbijeenkomst van ‘Ontwikkeling is verandering’ op 22 mei is gediscussieerd over de verschillende thema’s die tijdens de dialoog aan bod komen. Hieronder vindt u het beknopte verslag van de werkgroep die zich boog over het onderwerp ‘Gunstige voorwaarden’.**

Het uitgangspunt voor de werkgroep is de volgende vraag:

*‘Hoe staat het met het scheppen van gunstige voorwaarden waarbinnen het maatschappelijk middenveld zijn rollen kan spelen (in de verschillende type landen en op wereldniveau)? Hoe dragen Nederlandse organisaties en de Nederlandse overheid daar aan bij?’*

### **Definitie gunstige voorwaarden**

De discussie begint met de vraag over wat er wordt verstaan onder gunstige voorwaarden of ‘enabling factors’. De notitie van Pieter Lammers (2001) wordt erop nageslagen. Het gaat om: vrijheid van vereniging; onafhankelijke middelen; vrije communicatiemiddelen; toegang tot en vrijheid van informatie; onderhandelingsruimte; onafhankelijke geschillenbeslechting.

### **Type landen**

Dan worden de verschillende typen landen erbij gehaald, zoals onderscheiden door minister Koenders: fragiele landen of landen met scherpe ongelijkheid; lage inkomenslanden waarbij fragiliteit niet dominant is en midden inkomenslanden waarbij fragiliteit niet dominant is. De deelnemers geven met een score aan hoe het ervoor staat met de verschillende ‘enabling factors’ per type land. De uitkomst is zoals verwacht: in fragiele staten staat het met alle factoren slecht; lage inkomenslanden scoren redelijk tot slecht; en in midden inkomenslanden gaat het met name goed met de factoren ‘vrijheid van vereniging’, ‘toegang/vrijheid van informatie’ en ‘onderhandelingsruimte’. Met de andere factoren gaat het gematigd goed.

### **Aandachtspunten**

Als aandachtspunten bij dit thema zien de deelnemers onder meer dat je moet kijken naar de diversiteit van landen en activiteiten. Je zou problemen niet altijd op dezelfde manier moeten aanpakken, soms is het beter de mensenrechten als uitgangspunt te nemen. De rol die de diasporagemeenschap speelt is groot, vooral wat betreft de hoeveelheid financiële middelen die zij tot hun beschikking krijgen. Maar er zou meer gebruik gemaakt kunnen worden van hun kennis en kunde. Hetzelfde geldt voor de rol van het bedrijfsleven. Bedrijven kunnen een positieve rol spelen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen en zo – indirect – ook druk uitoefenen op overheden.

Er wordt ook gesproken over de rol die Nederland kan spelen bij netwerken van maatschappelijke organisaties. De overgang van (ouderwetse) bilaterale relaties tegenover (moderne) supranationale relaties tussen overheden en niet-gouvernementele organisaties zou gestimuleerd moeten worden. De

financieringsvormen staan het nu vaak niet toe om netwerken van zulke organisaties te ondersteunen. Dit zou wel mogelijk moeten zijn. Als het gaat om 'gunstige voorwaarden', merkt het maatschappelijk middenveld de invloed van '11 september'. Ze worden in hun vrijheden beknot met 'terrorismedreiging' als argument. Daar moet snel verandering in komen.

### **Kanttekeningen**

Tot slot nog wat kanttekeningen. Eigenlijk zou het proces van deze dialoog moeten starten met het maken van een gezamenlijke analyse van 'wat willen we bereiken' (naar het concept van de Indiase econoom Amartya Sen). En: waarom kijken we alleen naar de 'enabling environment' in de drie type landen die Koenders heeft gedefinieerd en niet naar wat er binnen Nederland gebeurt? Nederland geeft wat dat betreft namelijk een goed voorbeeld: het land is thuishaven voor veel internationale NGO's. Met name veel mensenrechtenorganisaties zijn statutair gevestigd in Nederland dankzij het gunstige 'klimaat' voor dit type organisaties.